

ODKRYJ PRAWDĘ O SWOICH BUTACH!

1

KUPUJ
ODPOWIEDZIALNIE
BUTY

WYGRYWASZ!

W Twojej garbarni używa się substancji roślinnych pochodzących z kory drzew (np. mimozy).

Chociaż taka metoda jest droższa o 50% od najbardziej rozpowszechnionej metody garbowania za pomocą chromu, to jest bezpieczniejsza dla pracowników oraz dla środowiska naturalnego.

Do garbowania stosuje się również syntany – syntetyczne garbniki o właściwościach zbliżonych do środków roślinnych.

Część garbarni w Europie wykorzystuje tego typu środki do garbowania skóry jako alternatywę do garbowania z użyciem chromu. Ta metoda jest wciąż doskonałona by była jak najbardziej ekologiczna i ekonomiczna.

Fot. Mimoza, źródło: pl.wikipedia.org

Gra „Odkryj prawdę o swoich butach!” jest współfinansowana ze środków Unii Europejskiej oraz programu polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP w 2016 r. Za treść publikacji odpowiada Fundacja Kupuj Odpowiedzialnie. Poglądy w niej wyrażone nie koniecznie odzwierciedlają oficjalne stanowisko Unii Europejskiej, ani nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

ODKRYJ PRAWDĘ O SWOICH BUTACH!

2

KUPUJ
ODPOWIEDZIALNIE
BUTY

PRZEGRYWASZ!

Toksyczne odpady z Twojej garbarni mieszczącej się w Dhace są regularnie wylewane do rzeki Buriganga.

Fot. Rzeka Buriganga, źródło: www.natureaxis.com

To sprawia, że rzeka przepływająca przez stolicę Bangladeszu jest jedną z najbardziej zanieczyszczonych rzek na świecie. Substancje toksyczne przedostają się do wód gruntowych. Oprócz skażenia środowiska mają również negatywny wpływ na zdrowie ludzi. Powodują oparzenia, wysypki, bóle i zawroty głowy oraz nudności.

90% z 270 zarejestrowanych w Bangladeszu garbarni znajduje się w dzielnicy Hazaribagh, w pobliżu rzeki Buriganga. Większość z nich stosuje przestarzałe metody garbowania i nie przestrzega standardów dotyczących ochrony środowiska i zdrowia pracowników.

Gra „Odkryj prawdę o swoich butach!” jest współfinansowana ze środków Unii Europejskiej oraz programu polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP w 2016 r. Za treść publikacji odpowiada Fundacja Kupuj Odpowiedzialnie. Poglądy w niej wyrażone nie koniecznie odzwierciedlają oficjalne stanowisko Unii Europejskiej, ani nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

ODKRYJ PRAWDĘ O SWOICH BUTACH!

3

KUPUJ
ODPOWIEDZIALNIE
BUTY

PYTANIE

Wymień trzy azjatyckie kraje, będące w czołówce producentów obuwia?

Większość światowej produkcji obuwia i przemysłu garbarskiego jest zlokalizowana w Azji w krajach takich jak: **Chiny, Indie, Wietnam, Indonezja, Pakistan, Bangladesz.**

Powodem są atrakcyjne koszty produkcji będące jednak wynikiem bardzo niskich płac pracowników, które często nie wystarczają na podstawowe potrzeby życiowe. W wielu krajach produkcyjnych w Azji brak jest efektywnych systemów ochrony praw pracowniczych i środowiska naturalnego.

Gra „Odkryj prawdę o swoich butach!” jest współfinansowana ze środków Unii Europejskiej oraz programu polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP w 2016 r. Za treść publikacji odpowiada Fundacja Kupuj Odpowiedzialnie. Poglądy w niej wyrażone nie koniecznie odzwierciedlają oficjalne stanowisko Unii Europejskiej, ani nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

ODKRYJ PRAWDĘ O SWOICH BUTACH!

4

KUPUJ
ODPOWIEDZIALNIE
BUTY

KUPUJ ODPOWIEDZIALNIE!

WYGRYWASZ!

Produkujesz buty z Pinatexu – materiału o właściwościach podobnych do skóry, wytwarzanego z liści ananasa.

Fot. Wyroby z Pinatexu, źródło: www.savse.com

Pinatex to materiał wykorzystywany do produkowania wyrobów, które zazwyczaj są wykonane ze skóry. Jest materiałem wegańskim i biodegradowalnym.

Inną alternatywą są buty z konopi lub z przetworzonych butelek PET.

Na rynku dostępne są buty wyprodukowane z nowoczesnych, wodoodpornych a zarazem oddychających materiałów, które są wytwarzane z dbałością o środowisko, prawa pracownicze i z troską o zwierzęta.

Gra „Odkryj prawdę o swoich butach!” jest współfinansowana ze środków Unii Europejskiej oraz programu polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP w 2016 r. Za treść publikacji odpowiada Fundacja Kupuj Odpowiedzialnie. Poglądy w niej wyrażone nie koniecznie odzwierciedlają oficjalne stanowisko Unii Europejskiej, ani nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

ODKRYJ PRAWDĘ O SWOICH BUTACH!

5

KUPUJ
ODPOWIEDZIALNIE
BUTY

KUPUJ ODPOWIEDZIALNIE!

PRZEGRYWASZ!

Pracownicy Twojej fabryki są prześladowani za tworzenie niezależnych związków zawodowych. Łamane są ich prawa pracownicze: niebezpieczne warunki pracy, niskie płace, nieprzepisowa liczba nadgodzin.

Osoby zakładające związki zawodowe i walczące o prawa pracowników są często prześladowane i aresztowane.

3 grudnia 2015 roku, policja przeprowadziła serię aresztowań wraz z nalotami na domy osób z grup działających na rzecz praw pracowniczych w Guangdong, w Chinach. Zatrzymano wówczas 21 najbardziej aktywnych obrońców i obrończyni praw pracowniczych i poddano przesłuchaniom. Do aresztu trafiło dwóch działaczy i jedna działaczka z Panyu Workers Center, wspierającego pracowników fabryki obuwia. Zeng Feiyang, Zhu Xiaomei, oraz Meng Han zostali oskarżeni o „zakłócanie porządku społecznego”. Obecnie wspierają ich organizacje pozarządowe walczące o zaprzestanie prześladowania związkowców i przestrzeganie praw pracowniczych.

**WESPRZYJ OBROŃCÓW
PRAW PRACOWNICZYCH!**

Gra „Odkryj prawdę o swoich butach!” jest współfinansowana ze środków Unii Europejskiej oraz programu polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP w 2016 r. Za treść publikacji odpowiada Fundacja Kupuj Odpowiedzialnie. Poglądy w niej wyrażone nie koniecznie odzwierciedlają oficjalne stanowisko Unii Europejskiej, ani nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

ODKRYJ PRAWDĘ O SWOICH BUTACH!

6

KUPUJ
ODPOWIEDZIALNIE
BUTY

PYTANIE

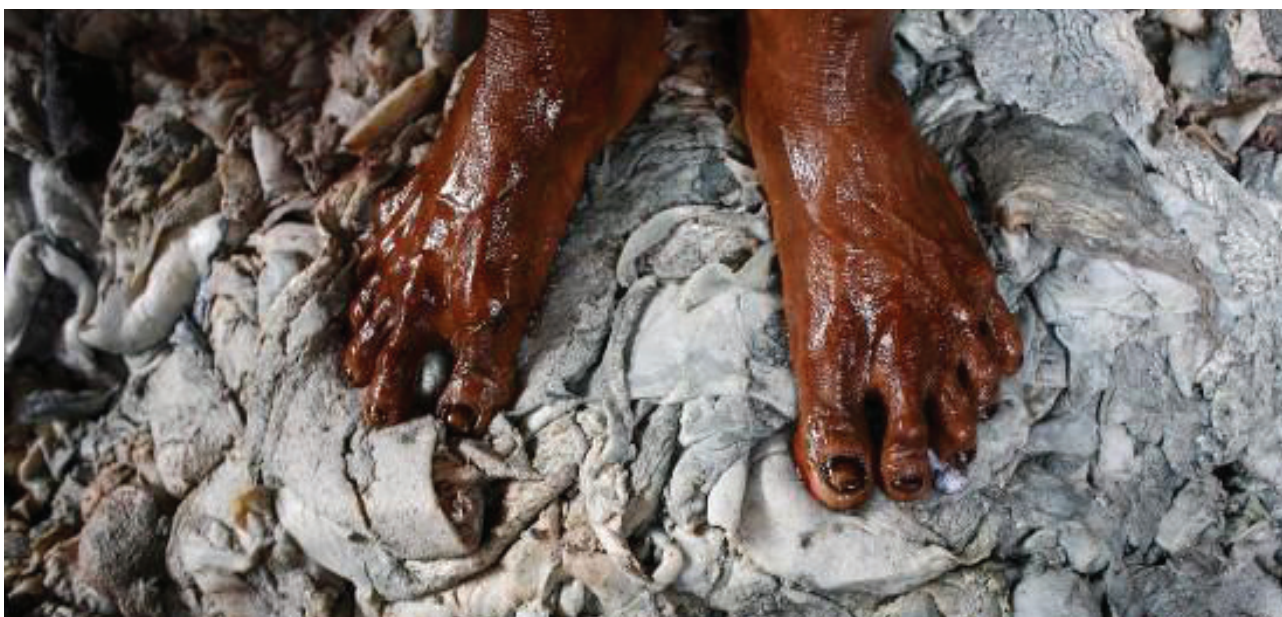

Którego z poniższych metali używa się w procesie garbowania skóry?

a) Tytan

b) Tantal

c) Chrom

Fot. GMB Akash

Chrom występuje w dwóch postaciach: chromu trójwartościowego oraz sześciowartościowego. Chrom sześciowartościowy jest zakazany w produktach importowanych do Unii Europejskiej lub wytwarzanych na jej terenie, a chrom trójwartościowy został umieszczony na liście REACH, wśród kandydatów do objęcia zakazem lub ograniczeniami.

Tymczasem 85% butów skórzanych produkowanych na świecie powstaje ze skóry garbowanej z użyciem chromu. W wielu garbarniach w Azji, gdzie nie są przestrzegane normy bezpieczeństwa, pracownicy są narażeni na działanie chromu sześciowartościowego. Jest on szkodliwy zarówno dla ludzi, jak i środowiska. Akumuluje się w ekosystemie i może wywoływać alergie, trudności z oddychaniem, choroby skóry, a nawet raka.

Gra „Odkryj prawdę o swoich butach!” jest współfinansowana ze środków Unii Europejskiej oraz programu polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP w 2016 r. Za treść publikacji odpowiada Fundacja Kupuj Odpowiedzialnie. Poglądy w niej wyrażone nie koniecznie odzwierciedlają oficjalne stanowisko Unii Europejskiej, ani nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

ODKRYJ PRAWDĘ O SWOICH BUTACH!

7

KUPUJ
ODPOWIEDZIALNIE
BUTY

WYGRYWASZ!

Przyłączyłeś/aś się do kampanii na rzecz zrównoważonej produkcji obuwia. Wspierasz pracowników szyjących Twoje buty i domagasz się od firm by dbały o środowisko naturalne.

Zbiórka podpisów pod pilnymi apelami ma bezpośrednie oddziaływanie na decydentów (polityków, właścicieli firm obuwniczych i fabryk, organizacji zrzeszających producentów obuwia). Tym sposobem możemy polepszyć warunki pracy i zmniejszyć negatywny wpływ na środowisko.

Aby wziąć udział w takich działaniach, śledź akcje kampanijne na:

- www.ekonsument.pl
- facebook.com/kupujodpowiedzialnie
- facebook.com/changeyourshoes

Gra „Odkryj prawdę o swoich butach!” jest współfinansowana ze środków Unii Europejskiej oraz programu polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP w 2016 r. Za treść publikacji odpowiada Fundacja Kupuj Odpowiedzialnie. Poglądy w niej wyrażone nie koniecznie odzwierciedlają oficjalne stanowisko Unii Europejskiej, ani nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

ODKRYJ PRAWDĘ O SWOICH BUTACH!

8

KUPUJ
ODPOWIEDZIALNIE
BUTY

KUPUJ ODPOWIEDZIALNIE!

PRZEGRYWASZ!

Zainwestowałeś/aś w przemysł garbarski. Tymczasem, według raportu Zielonego Krzyża oraz Instytutu Blacksmith, branża garbarska została zaklasyfikowana jako jedna z najbardziej szkodliwych dla środowiska gałęzi przemysłu.

Fot. Buriganga, źródło: www.ptbnewsbd.com

Na liście najbardziej szkodliwych działalności, przemysł garbarski znajduje się na 4 miejscu, zaraz po przemyśle wydobywczym.

Gra „Odkryj prawdę o swoich butach!” jest współfinansowana ze środków Unii Europejskiej oraz programu polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP w 2016 r. Za treść publikacji odpowiada Fundacja Kupuj Odpowiedzialnie. Poglądy w niej wyrażone nie koniecznie odzwierciedlają oficjalne stanowisko Unii Europejskiej, ani nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

ODKRYJ PRAWDĘ O SWOICH BUTACH!

9

KUPUJ
ODPOWIEDZIALNIE
BUTY

PYTANIE

Ile par butów rocznie kupuje przeciętny mieszkaniec/
mieszkanca UE?

a) 5

b) 10

c) 2

źródło: en.wikipedia.com

Europejczyk przeciętnie kupuje **5 par butów rocznie**. Nadmierną konsumpcję obuwia można ograniczyć kupując mniej, a mądrzej. Wybieraj buty lepszej jakości, które posłużą ci dłużej i będą pasować do większości ubrań. Oddaj zniszczone buty do naprawy lub renowacji. Kupuj buty wyprodukowane w sposób przyjazny środowisku i nieszkodzący pracownikom lub wykonane z alternatywnych dla skóry materiałów. Zapytaj swoją ulubioną markę w jakich warunkach produkuje i daj jej znać, że zależy ci by przestrzegała praw człowieka i dbała o środowisko. Pożycz buty na specjalną okazję, nie kupuj ich na jedno wyjście. Wymieniaj się z przyjaciółmi. Dbaj o swoje buty by posłużyły ci dłużej!

Gra „Odkryj prawdę o swoich butach!” jest współfinansowana ze środków Unii Europejskiej oraz programu polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP w 2016 r. Za treść publikacji odpowiada Fundacja Kupuj Odpowiedzialnie. Poglądy w niej wyrażone nie koniecznie odzwierciedlają oficjalne stanowisko Unii Europejskiej, ani nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

ODKRYJ PRAWDĘ O SWOICH BUTACH!

10

KUPOJ
ODPOWIEDZIALNIE
BUTY

KUPUJ ODPOWIEDZIALNIE !

WYGRYWASZ!

Otworzyłeś/aś zakład renowacji obuwia. Dzięki temu buty zamiast lądować w śmietniku mogą dostać nowe życie.

Fot. Wosh Wosh – Odnawialnia butów z Warszawy, źródło: woshwosh.pl

Wiele osób rezygnuje z noszenia butów z powodu ubrudzeń, odbarwień, obtarcia, lub odklejania się podeszwy. Takie obuwie można odnowić, naprawiając, czyszcząc a nawet zmieniając kolor. Dzięki temu wciąż możemy się nim cieszyć.

Zakłady renowacji butów działają już między innymi w Gdańsku i Warszawie. Poszukaj ich w swojej miejscowości.

Gra „Odkryj prawdę o swoich butach!” jest współfinansowana ze środków Unii Europejskiej oraz programu polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP w 2016 r. Za treść publikacji odpowiada Fundacja Kupuj Odpowiedzialnie. Poglądy w niej wyrażone nie koniecznie odzwierciedlają oficjalne stanowisko Unii Europejskiej, ani nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

ODKRYJ PRAWDĘ O SWOICH BUTACH!

11

KUPUJ
ODPOWIEDZIALNIE
BUTY

KUPUJ ODPOWIEDZIALNIE!

PRZEGRYWASZ!

Do produkcji butów wykorzystujesz pracowników chałupniczych. Nie zapewniasz im żadnej opieki zdrowotnej ani emerytury lub renty.

Od ponad 20 lat Naga Bai, szwaczka pracująca chałupniczo w regionie Ambur, w Indiach, szyje buty w ramach pracy chałupniczej. Codziennie rano dostaje od pośrednika cholewki, które zszywa przez cały dzień. Wieczorem pośrednik odbiera od niej efekty całodzienniej pracy. Za każdą uszytą parę zarabia około 50 groszy. Jest w stanie uszyć maksymalnie 10 par dziennie, co daje jej dochód około 5 złotych na dzień. To zdecydowanie za mało, żeby się utrzymać – kilogram ryżu kosztuje nawet 2,5 złotego. Pracując chałupniczo Naga Bai nie jest uprawniona do żadnych świadczeń socjalnych takich jak renta, emerytura czy ubezpieczenie medyczne.

Naga Bai, lat 65

Gra „Odkryj prawdę o swoich butach!” jest współfinansowana ze środków Unii Europejskiej oraz programu polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP w 2016 r. Za treść publikacji odpowiada Fundacja Kupuj Odpowiedzialnie. Poglądy w niej wyrażone nie koniecznie odzwierciedlają oficjalne stanowisko Unii Europejskiej, ani nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

ODKRYJ PRAWDĘ O SWOICH BUTACH!

12

KUPUJ
ODPOWIEDZIALNIE
BUTY

KUPUJ ODPOWIEDZIALNIE!

PYTANIE

Jeżeli markowe, sportowe, skórzane buty kosztują 400 zł, to ile przeciętnie otrzymują pracownicy, którzy je zrobili?

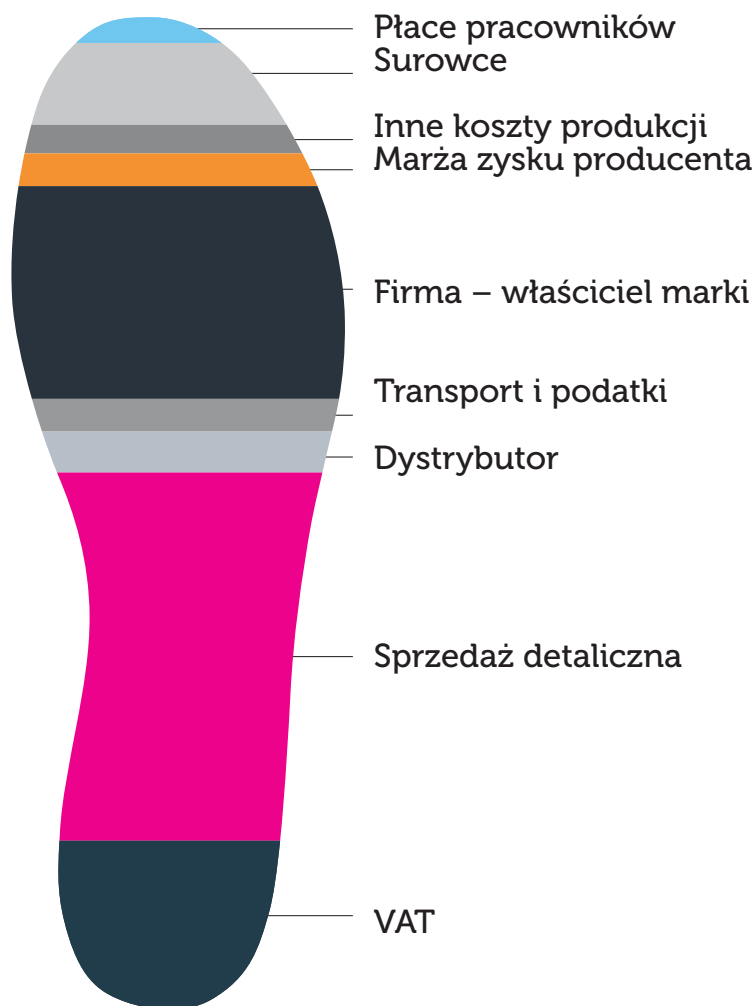
a) 40zł

b) 10zł

c) 80zł

Analiza ceny butów sportowych wyprodukowanych w Indonezji pokazuje, że na płace dla pracowników przeznaczonych jest około 2,5% końcowej ceny. Tymczasem około jedna czwarta ceny trafia do marki, a jedna trzecia do sprzedawcy. Czasem jest to jedna i ta sama firma.

Podział zysków nie jest więc sprawiedliwy. Najmniejsza część końcowej ceny trafia w ręce tych, którzy wykonują istotną pracę w procesie realnego wytworzenia butów. Szacuje się, że pracownicy w Azji zarabiają średnio połowę kwoty potrzebnej im i ich rodzinom na godne życie.

Źródło: Obliczenia własne na podstawie obliczeń Clean Clothes Campaign z 2013 r.

Gra „Odkryj prawdę o swoich butach!” jest współfinansowana ze środków Unii Europejskiej oraz programu polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP w 2016 r. Za treść publikacji odpowiada Fundacja Kupuj Odpowiedzialnie. Poglądy w niej wyrażone nie koniecznie odzwierciedlają oficjalne stanowisko Unii Europejskiej, ani nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

ODKRYJ PRAWDĘ
O SWOICH BUTACH!

instrukcja

KUPIJ
ODPOWIEDZIALNIE
BUTY

GRA EDUKACYJNA „ODKRYJ PRAWDĘ O SWOICH BUTACH!”

Liczba osób: 1-4

Wiek: >12 lat

Czas: 10-30 min.

Gra pozwala poznać realia i wyzwania związane z produkcją oraz dystrybucją obuwia. Pokazuje ich oddziaływanie na życie i zdrowie ludzi oraz środowisko naturalne, szczególnie w krajach, w których produkowane są nasze buty. Oprócz wskazania problemów, gra przekazuje informacje o alternatywnych rozwiązaniach stosowanych przy produkcji obuwia, wskazówki do ograniczenia zbytecznej konsumpcji oraz możliwości zaangażowania się w kampanie konsumenckie. Pokazuje zależności między decyzjami konsumenckimi i działaniem globalnych firm, a sytuacją ludzi w krajach globalnego Południa.

Zestaw do gry tworzy 12 kart, które dzielą się na trzy kategorie:

WYGRYWASZ! – opis jednej z sytuacji, które wpływają pozytywnie na pracowników i środowisko. Osoba otrzymująca tę kartę zyskuje 2 punkty.

PRZEGRYWASZ! – opis zdarzeń negatywnych, utrudniających życie pracowników, lokalnych społeczności i niszczenie środowiska naturalnego w krajach producenckich. Osoba, która otrzyma tę kartę traci 1 punkt.

PYTANIE – za pełną pozytywną odpowiedź przyznawane są 3 punkty, za częściową odpowiedź (np. wymienienie tylko dwóch lub jednego z trzech krajów, w których produkuje się buty) odpowiednio 2 czy 1 punkt.

POTRZEBNE MATERIAŁY:

- kolorowy zestaw kart do gry wydrukowany w formacie A5 lub A4
- 12 ponumerowanych żetonów/kostek/karteczek do losowania kart
- opcjonalnie drobne przedmioty symbolizujące zdobyte punkty (drobne monety, szklane kulki, kartoniki itp.)

PRZEBIEG GRY:

Na początek każdy losuje numerkę. Osoba, z najwyższym wynikiem rozpoczyna grę. Pozostałe mają swoją kolejkę w zależności od wylosowanej liczby.

Osoba rozpoczynająca losuje numerkę i w ten sposób wybiera kartę gry z numerem od 1 do 12. Następnie czynność powtarzają kolejne osoby. Wylosowany numerkę jest odkładany na bok, tak aby się nie powtarzał.

Jeżeli wylosowana zostanie karta z kategorii PYTANIE to odczytuje ją osoba prowadząca grę (odczytuje tylko samo pytanie). Po prawidłowej odpowiedzi przekazuje kartę osobie grającej aby przeczytała pełną treść i tym samym podzieliła się wiedzą z pozostałymi. (od 1 do 3 pkt)

Jeżeli zostanie wylosowana karta WYGRYWASZ lub PRZEGRYWASZ, gracz odczytuje na głos tekst z wylosowanej karty. (+2 pkt lub -1pkt)

Osoba prowadząca przyznaje lub odejmuje punkty. Opcjonalnie przekazuje lub odbiera przedmioty symbolizujące punkty.

Po wykorzystaniu wszystkich kart osoba prowadząca robi podsumowanie gry w formie dyskusji nt. produkcji i konsumpcji obuwia. Wszyscy dzielą się refleksjami o tym czego nowego się dowiedzieli, co ich zaskoczyło, jakie wnioski wyciągają ze zdobytych informacji, itp. Osoba prowadząca robi podsumowanie punktów. Gracz, który zdobył najwięcej punktów otrzymuje główną nagrodę. Pozostali otrzymują nagrody pocieszenia.

Życzymy dobrej zabawy!

Gra „Odkryj prawdę o swoich butach!” jest współfinansowana ze środków Unii Europejskiej oraz programu polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP w 2016 r. Za treść publikacji odpowiada Fundacja Kupuj Odpowiedzialnie. Poglądy w niej wyrażone nie koniecznie odzwierciedlają oficjalne stanowisko Unii Europejskiej, ani nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.